

Kohtuasi C-401/23

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

30. juuni 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal Judiciaire de Metz (Metzi esimese astme kohus, Prantsusmaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

26. mai 2023

Hageja:

Caisse autonome de retraite des chirurgiens-dentistes et des sages-femmes (CARCDSF) (Kirurg-hambaarstide ja ämmaemandate sõltumatu pensionifond))

Kostja:

E... D...

EELOTSUSETAOTLUS

EUROOPA LIIDU KOHTULE

seisuga 26. mai 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal judiciaire de METZ, pôle social (Metzi esimese astme kohus, sotsiaalkeskus, Prantsusmaa) [...]

Menetluses osalesid:

Hageja: CAISSE AUTONOME DE RETRAITE DES CHIRURGIENS-DENTISTES et des SAGES-FEMMES (CARCDSF)- (Kirurg-hambaarstide ja ämmaemandate sõltumatu pensionifond) [...] PARIIS [...]

Kostja: E... D..., elukoht Moselle'is [...]

1 Vaidluse faktilised asjaolud

- 1.1 E... D... töötab kirurg-hambaarstina Prantsusmaal Moselle'is [...].
- 1.2 Sellest tulenevalt on ta sotsiaalkindlustusseadustiku (code de la sécurité sociale) artikli L 111-1 sätete kohaselt kohustatud liituma CARCDSF-iga ja omakorda seetõttu on ta kohustatud tasuma sellesse sotsiaalkindlustusse pensionisüsteemist tulenevad sissemaksed.
- 1.3 E... D... vaidleb sellele kohustusele vastu ning ei ole kohustuslikke sissemaksed aastate 2019 ja 2020 eest tasunud.
- 1.4 CARCDSF esitas liitumiskohustusele vastavate summade tasumiseks hoiatuskirjad, seejärel tegi ta E... D...suhtes kaks makseotsust.
- 1.5 E... D... vaidlustas need otsused ja esitas hagi käesolevale kohtule.
- 1.6 E... D... väidab, et riigisisene seadus, mille alusel talle nõue esitati, on vastuolus liidu õigusega, mis puudutab õigust teenuste osutamise vabadusele, ja palub kohtul esitada Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse küsimused.

2 Vaidluse suhtes kohaldatavad sätted

2.1 ELTL artikkel 56 [esimene ja teine lõik], mis sätestab [...]: *Järgnevate sätete kohaselt keelatakse liidu piires teenuste osutamise vabaduse piirangud liikmesriikide kodanike suhtes, kes asuvad mõnes teises liikmesriigis kui see isik, kellele teenuseid pakutakse. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad seadusandliku tavamenetluse kohaselt kohaldada käesoleva peatüki sätteid kolmanda riigi kodanike suhtes, kes osutavad teenuseid ja asuvad liidu piires.*

2.2 Sotsiaalkindlustusseadustiku artikkel L 111-1 sätestab järgmist:

Sotsiaalkindlustus lähtub riikliku solidaarsuse põhimõttest.

See tagab kõigile, kes töötavad või elavad püsivalt ja regulaarselt Prantsusmaal haiguse, raseduse- ja sünnituse ning isaduse, samuti perekonna ja iseseisva eluga kaasnevate kulude katmise.

Sotsiaalkindlustus kaitseb töötajaid mis tahes riskide eest, mis võivad nende sissetulekut vähendada või kõrvaldada. See garantii toimib asjaomaste isikute liitumise kaudu ühte või mitmesse kohustuslikku skeemi.

Sotsiaalkindlustuse ülesanne on katta tervishoiukulused, toetada iseseisvat elamist, maksta sotsiaalkindlustushüvitisi, eelkõige vanadushüvitisi, tööõnnetus- ja

kutsehaigushüvitisi ning perehüvitisi käesoleva seadustiku kohaldamisalas, arvestades rahvusvaheliste lepingute ja Euroopa määruste sätteid.

3 Eelotsusetaotluse PÕHJENDUS

- 3.1** Sotsiaalkindlustus- ja käesoleval juhul pensionikindlustus- ja vanaduspensioniskeemide toimimise korraldamine kuulub ELTL artikli 153 kohaselt kuulub Euroopa Liidu liikmesriikide pädevusse, mistõttu Prantsuse riik võib oma riigisisese õiguses kehtestada eeskirjad nende skeemide toimimise ja eelkõige asjaomaste isikute liitumise kohta kindlustusskeemidega, millest tuleneb sissemaksete tegemise kohustus.
- 3.2** Liikmesriikidele antud pädevus peab siiski olema kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas ELTL artiklites 56–62 sätestatud teenuste osutamise vabadusega.
- 3.3** Sotsiaalkindlustusseadustiku artiklis L 111-1 sätestatud liitumise ja sissemaksete kohustus, käesoleval juhul seoses CARCDSFi hallatava pensioniskeemiga, kujutab endast erandit ELTL artiklites 56–62 sätestatud teenuste osutamise vabadusest, kuna jätab sissemaksja ilma võimalusest valida mõni muu samaväärne või tema olukorrale paremini sobiv teenus.
- 3.4** Käesolev liidu õiguse põhimõtet piirav riigisisene õigusnorm peab kujutama endast üldisest huvist tulenevat ülekaalukat põhjust vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikaga kujundatud kriteeriumidele, mille kohaselt peab piirav norm olema seaduslik ja piisavalt sobiv eesmärgi – antud juhul pensionisüsteemi finantstasakaalu – saavutamiseks, sidusust ja süsteemsust silmas pidades, ning lõpuks kasutama selleks vajalikke rangeid vahendeid.
- 3.5** E...D...-l on õigus esitada hagi kohtusse, et küsida riiklikku õiguse kooskõla kohta liidu õigusega, käesoleval juhul sotsiaalkindlustusseadustiku artikli L 111-1 alusel kindlaksmääratud ja kehtestatud CARCDSF fondi sissemaksete tegemise kohustuse kooskõla kohta.
- 3.6** [ELL artikli 19 lõige 3] ja ELTL [artikkel] 267 annavad liikmesriigi kohtutele võimaluse, nagu ka käesoleval juhul, riigisiseste õigusaktide alusel edasikaebamisele kuuluvate otsuste puhul, esitada Euroopa Liidu Kohtule eelotsusetaotlus, mis puudutavad liidu institutsioonide, organite või asutuste vastuvõetud õigusaktide tõlgendamise või kehtivusega seotud küsimusi.
- 3.7.** Eelotsusetaotluse esitanud kohtule ei ole teada ühtegi Euroopa Liidu Kohtu praktikat, mis vastaks küsimusele, kas riigisisese õigusest tulenev kohustus liituda Prantsuse pensioniskeemiga ja teha sellesse sissemaksid on kooskõlas liidu õigusega ette nähtud teenuste osutamise vabadusega, võttes arvesse isiku [E... D...] poolt esitatud hagi, mis puudutab kõnealuse süsteemi jätkuvat kahjumlikkust. Seega ei saa seoses CARCDSF-iga viidata ühelegi Euroopa Liidu Kohtu selleteemalis(t)ele otsus(t)ele.

- 3.8** E....D.... esitatud vastuvaidlev väide [...] liitumis- ja sissemaksekohustusele, väites, et teenuste osutamise vabadust ette nägeva liidu õiguse alusel on see kohustus kehtetu, on selline, millest sõltub niisuguse vaidluse lahendus, mis põhineb asjaomase isiku esitatud vastuväidetel kahe makseotsuse vastu, millega nõutakse sissemaksete tasumist kohustuslikku pensioniskeemi 2019. ja 2020. kalendriaasta eest.
- 3.9** Kõnealune piirav meede põhineb sotsiaalkindlustusskeemide, antud juhul pensioniskeemide vajadusel saavutada finantstasakaal, mis on nii riigisisese õiguse kui ka liidu õiguse ühine eesmärk.
- 3.10** Seda eesmärki ei ole saavutatud – kuna pikema aja jooksul on tuvastatud korduvaid puudujääke ja rakendatud pidevalt uuendatud ajutisi meetmeid – 1996. aastal sotsiaalvõla kustutamise kassa (edaspidi „CADES“) loomisega, mille ülesanne on võtta laenu rahvusvahelistel kapitaliturgudel ja millega on hakatud tagama nende laenude võtmist muude vahendite kui sotsiaalkindlustusmaksete abil, [mille eesmärk oli] leevendada üle kantud sotsiaalvõla koormust, peamiselt sotsiaalvõla hüvitamise ehk solidaarsusmaksu ja üldisest sotsiaalmaksust võetava ühe osa kaudu. Esialgu oli kavandatud, et CADES lõpetab oma tegevuse 2009. aastal, kuid see lükati edasi 2033. aastasse, arvestades et 2022. aasta lõpuks oli võlgade maht tõusnud 136 miljardile eurot ja see on pidevalt kasvanud – lisaks ka seoses märkimisväärselt kõrgemate laenuintressi määradega.
- 3.11** Seega tuleb märkida, et pika aja jooksul, vähemalt alates 1996. aastast kuni tänaseni ja prognooside kohaselt 2033. aastani, ei piisa kohustuslikust liikmelisusest ja sissemaksetest, et saavutada sotsiaaleelarvete finantstasakaalu kavandatud eesmärk. See kohustusliku liikmelisuse ja sissemaksete süsteem piirab liidu õigust, mis näeb ette teenuste osutamise vabaduse, ning erandit sellest põhjendatakse korduvalt saavutamata eesmärgiga.
- 3.12** Seega tuleb tunnistada, et E....D... poolt tõstatatud küsimus – kes ei ole nõus sellega, et tal on võimatu kasutada oma vanaduspensioni kogumiseks mõnda muud tema valitud skeemi – on asjakohane ja järelikult eksisteerib kahtlus riigisisese skeemi kooskõlast liidu õigusega teenuste osutamise vabaduse aspektist ning nõuab järelikult Euroopa Kohtu tõlgendamist eelotsuse vormis.
- 3.13** Neljast eelotsusetaotluse küsimusest, mida E...D... palub kohtul esitada Euroopa Liidu Kohtule, on asjakohased ainult kaks [...] [K]üsimused, mis puudutavad õiguspärasust ning vajaliku ja kõige vähem piirava meetme mõistet, on eelotsusetaotlusest välja jäetud.
- 3.14** Allpool esitatud eelotsusetaotlus sõnastatakse ümber [...].
- 3.15** [...] [menetluslikud formaalsused]

4 Eelotsusetaotlus

Kohus palub Euroopa Kohtul vastata järgmisele küsimusele:

Kas ELTL artiklit 56, mis näeb ette teenuste osutamise vabaduse, tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sotsiaalkindlustusseadustiku artiklis L 111-1 sätestatud kohustus liituda riikliku sotsiaalkindlustusskeemiga ja teha sellesse sissemaksid – mis puudutab käesoleval juhul CARCDSFi vanaduskindlustusskeemi –, arvestades ühelt poolt sidususe ja teiselt poolt süsteemsuse kriteeriumi, kuivõrd riigisisese piirava meetme eesmärk on säilitada ja tagada sotsiaalkindlustusskeemi finantstasakaal, mis on siiani aga saavutamata, kusjuures korduvaid puudujääke hallatakse?

[...]

TÖÖDOKUMEN